

DE PESTAANPAK

Inleiding

Het team van De Draaiende Wieken wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt en zich op een prettige en positieve wijze kan ontwikkelen.

Wij willen deze ontwikkeling bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat in en om de school en een prettige en rustige werksfeer in de klas.

In de aanpak “Beter omgaan met elkaar” hebben we hierover met elkaar goede afspraken gemaakt, die vooral gebaseerd zijn op respect hebben voor elkaar.

Ofschoon we denken dat we veel waarborgen hebben ingebouwd om de veilige en rustige schoolomgeving te garanderen, is het niet uit te sluiten dat een kind in een enkel geval systematisch door een ander kind of een groepje kinderen wordt gepest. Pesten is een ernstig probleem dat we in elk geval zeer serieus zullen oppakken.

In deze aanpak is vastgelegd hoe wij het pestgedrag van kinderen benaderen.

Hiermee wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Kortom: wij zien pesten als een bedreiging voor de school als geheel, voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders en alle andere betrokkenen bij de school. Wij erkennen, herkennen pestgedrag en ondernemen actie ter voorkoming van pestgedrag.

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

- Pesten is opzettelijk, en steeds weer opnieuw, gedurende een langere tijd een andere leerling fysiek en/of geestelijk pijn doen. Pesten gebeurt vaak ook nog onzichtbaar voor ouders of leerkrachten.
- Bij plagen is er sprake van gelijkwaardigheid. Plagen heeft iets grappigs. Je plaagt dan ook wel terug, en je kunt er samen om lachen. Als plagen niet meer leuk is voor iemand en toch doorgaat dan ontstaat er een ruzie.
- Bij een ruzie hebben allebei de kinderen over en weer een conflict met elkaar en proberen dat uit te vechten. Soms duurt een ruzie lang en is er sprake van “oude koeien”. Soms spelen de kinderen de dag erna weer als vanouds met elkaar en hebben ze de ruzie zelf opgelost.
- Als plagen doorgaat en zelfs overgaat in herhaaldelijke treiterijen, waar de ander zich niet tegen durft of kan verweren, dan spreken we van pesten.

Kortom:

Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel. Het kan een pedagogische waarde hebben.

Pesten gebeurt vanuit overheersing, is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol. Het belemmert zowel de pester als de gepeste leerling in zijn gezonde ontwikkeling.

Voorbeelden van pestgedrag

Verbaal

- Vernederen
- Uitschelden
- Bedreigen
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor, homo, flikker, enz).
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek

- Trekken en duwen of spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen fietsen.
- Een kind dwingen om persoonlijk bezit af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie

- Steun zoeken bij andere kinderen met als gevolg dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Digitaal pesten

Leerkrachten dienen ook alert te zijn op nieuwe pestvormen. Een pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is, is het zogenaamde 'online-pesten'. Kinderen pesten elkaar via Social Media zoals MSN, Hyves, Facebook of via e-mail. Veel kinderen praten hier niet over en ouders houden soms onvoldoende toezicht op het gedrag van hun eigen kind en dat van anderen op de computer. Leerkrachten hebben minder of geen zicht op het gebruik van de computer buiten schooltijd, maar worden wel geconfronteerd met de gevolgen. Het is daarom zaak om in geval van digitaal pesten in een zo vroeg mogelijk stadium als ouders en leerkracht met elkaar contact op te nemen om gezamenlijk het probleem aan te kunnen pakken.

De betrokkenen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er al sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan uiten en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten uit de groep. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af op een negatieve manier. Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die zwijgend wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: "je bent vóór of je bent tegen me". Hier gaat een grote dreiging van uit naar de omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan zelf gepest te worden.

De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend; hij ziet zichzelf als een slimme durfal die dat de andere kinderen bij herhaling laat merken. Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de zwijgende middengroep

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten.

Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken of willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Het heeft wel zeker zin dat andere kinderen duidelijk stelling nemen tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend.

De situatie voor met name meelopers verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen dan ook graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Adviezen voor ouders:

Adviezen aan ouders van meelopers en zwijgende middengroep:

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Weet wat uw kind op de computer doet.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat leerkrachten doen, hoe zij straffen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe informatie over pesten; wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buiten sluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek. Elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport, zodat het kind genoodzaakt wordt om te gaan met anderen en leert samen te werken.
- Als uw kind al lange tijd pest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind videobanden over pesten.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de interne begeleider, kan u helpen met het maken van een afspraak met de schoolmaatschappelijk werker om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, kunt u de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Ook kunt u bij de conflictbegeleiders van de school terecht. Dit zijn meester Rene Smeets en juffrouw Monique Hukkelhoven.
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind videobanden over pesten.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken.
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin het goed is en kan uitblinken.
- Wordt uw kind op de sportclub gepest door leeftijd- of klasgenoten, vraag dan de leiding aandacht te besteden aan het pesten en met de kinderen te bespreken omdat ieder kind op de club veilig moet zijn.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?"
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven of tekenen wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de interne begeleider, kan u helpen met het maken van een afspraak om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.

Aanpak in de groep:

In elke groep gelden regels om pesten te voorkomen. In het begin van elk schooljaar worden deze regels in de groep besproken. Daarnaast komen deze ook tijdens de sociokring regelmatig aan bod.

Regels die gelden in elke groep

Om het op school gezellig en veilig te houden vinden we het belangrijk dat iedereen op een prettige manier met elkaar omgaat. De school heeft hiervoor regels opgesteld. Je moet je aan deze regels houden. Een heel belangrijke regel is: "Je mag niet pesten".

Jullie vader, moeder of verzorger en de leerkrachten kennen deze regels ook.

Afspraken in jouw groep

Soms wordt in de groep door de kinderen en de leerkracht ook nog afspraken gemaakt die speciaal in die groep gelden. Deze afspraken hangen in het lokaal of worden in de "gouden doos" gedaan.

Als je op een prettige manier met elkaar om wilt gaan, dan let je op deze regels en afspraken:

- We vertrouwen elkaar.
- We helpen elkaar.
- Niemand speelt de baas.
- Niemand doet alsof hij altijd de schuld krijgt.
- Je beoordeelt andere leerlingen niet op hun uiterlijk
- Je sluit een ander niet buiten.
- Je komt niet aan de spullen van een ander, als die dat niet wil
- Je gebruikt geen scheldwoorden en je verzint geen bijnamen.
- Je lacht een ander niet uit.
- Je roddelt niet over andere leerlingen.
- Je schrijft geen negatieve berichtjes over elkaar.
- Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
- Ook op Twitter, Facebook en andere social media blijf je respectvol en eerlijk
- Je blijft van anderen af.
- Je accepteert een andere leerling zoals hij of zij is.
- Je hebt respect voor elkaar, ook als de ander anders denkt, anders leeft of zich anders gedraagt dan jezelf.
- Je bemoeit je niet met een ruzie door partij te kiezen.
- Als je zelf ruzie hebt, praat je het eerst uit zoals je dat geleerd hebt. Lukt dat niet dan meld je dat bij de leerkracht.
- Luister naar elkaar en kijk elkaar aan in een gesprek.
- Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht. Dat is dan geen klikken!!!
- We dagen niemand uit.
- We reageren niet negatief op elkaar en spreken elkaar niet na.

- En vooral...

- ***We doen geen dingen bij een ander, waarvan jij niet wil dat een ander die bij jou doet.***